

[Haustrup Clemmensen.]

Det må i denne forbindelse være naturligt at sige, at alle de midler, der er behov for til omskoling, til uddannelse, til højskoleophold o. lign. for de arbejdsløshedsramte, må være til rådighed, men vi må selvfølgelig samtidig erkende, at i en situation, hvor næsten alle erhvervsgrupper er vanskeligt stillet, hvad beskæftigelsesmuligheder angår, er det ikke så let at omskole, når de fag, man måske ellers skulle omskole til, også er ramt af arbejdsløshed.

Jeg går ud fra, at selv ikke de mest rabiate medlemmer af dette ting — og sådanne findes jo i den ene og den anden sags forbindelse — vil påstå, at det er forsvarligt at anvende arbejdsløshed som et regulerende middel i den økonomiske politik.

Vi er imidlertid stillet over for den vanskelighed, at ligegyldigt hvordan og hvorledes vi griber disse problemer an, har vi i forvejen et betalingsbalanceproblem, der gør indsatsen vanskeligere at gennemføre. Vi står vel ved udgangen af dette kalenderår med en gæld over for udlandet af en størrelsesorden på ca. 30 mia. kr. Vi ved, at vi ikke blot i indeværende år, men også næste år må regne med betydelige betalingsbalanceunderskud. Vi ved, at det er vanskeligere og vanskeligere at få dem finansieret, og vi ved, at alene renter og afdrag betyder krav om milliardudbetalinger fra dansk side i de kommende år.

Derfor må man forsøge at belyse, hvad årsagerne er til de vanskeligheder, vi nu er stillet over for. Der er utvivlsomt både udenlandske og indenlandske årsager. Vi vil da meget gerne stærkt understrege — til beroligelse for regeringen, men vel også for andre — at de udenlandske årsager har en væsentlig indflydelse på de vanskeligheder, vi nu er stillet over for. Vi ved, hvordan vort bytteforhold er blevet voldsomt forringet. Vi ved, hvordan hele energikrisen simpelt hen har betydet, at det danske samfund i dag er fattigere, end det var før. Vi ved også, hvordan de fleste af de markeder, på hvilke dansk eksport skal afsætte sine varer, er vanskeligere at afsætte på end tidligere. Norge og Sverige danner, heldigvis da, en undtagelse herfra, men der er altså på de allerfleste af vore eksportmarkeder større vanskeligheder, end der var før, og det er formentlig en temmelig fattig trøst, at vi måske engang i slut-

ningen af 1975 vil se, at konjunkturerne på vore eksportmarkeder stiller sig lidt gunstigere, end de gør i dag.

Det er imidlertid også nødvendigt at understrege — så tydeligt, så det ikke kan misforstås — at der også og ikke mindst er indenlandske årsager, selvskabte plager, der skal tages med til belysning af de vanskeligheder, vi nu er havnet i.

Vi har igennem en årrække været vidne til en overophedning i dansk økonomi, fortrinsvis tagende sit udgangspunkt i den offentlige sektor og i byggesektoren. Da midlerne, desværre kun, ikke er ubegrænsede, betyder det, at de midler, der har været til rådighed for at investere i at opretholde arbejdspladser og skabe nye arbejdspladser, har været for få, og at vi derfor er stillet vanskeligere, end vi ellers ville have været.

En anden årsag ud over den overophedning, jeg netop har talt om, er spørgsmålet om indkomststigninger. Jeg bruger med vilje ordet indkomststigninger og vil gerne understrege, at det nok er bogstaveligt talt alle, der her er under anklage. Vi må se i øjnene, at det ikke er juleaften hver eneste dag i året, at vi ikke har mulighed for, uanset hvor meget vi forøger vore pengeindkomster, alligevel at opretholde den fulde beskæftigelse. Der er en sammenhæng, endda på mange områder en nøje sammenhæng, mellem pengeindkomstniveauets højde og beskæftigelsesmulighederne og konkurrencemulighederne.

Her har, som det allerede er understreget af tidligere ordførere, ikke mindst af hr. Dahlgaard, arbejdsmarkedets organisationer et overordentlig stort ansvar, et ansvar, som først og fremmest de må leve op til og tage et medansvar for, et ansvar for at føre en indkomstpolitik, der sikrer beskæftigelsen — forstået på den måde, at samfundet, regeringen og folketinget naturligvis må give sine impulser for dette område. Vi har ofte fra det konservative folkepartis side peget på, at det her kunne være nyttigt med et fast kontaktorgan, hvor arbejdsmarkedets parter — både de privat ansatte, de offentligt ansatte, arbejdsgivere og statens og kommunernes repræsentanter — sammen kunne drøfte også den samfundsøkonomiske virkning af den indkomstpolitik, der skulle føres.

Men derudover er der utvivlsomt også på